

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr. 89. ANUL XI.

tru provinciele din Monarchia pe anu un
8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 fl
pe 1/2 anu 6 fl. v. a.

Sabiu, Marti 24 Septem. 1863

Inseratele se plateau pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero
niri, pentru doua ora cu 5 1/2 cr. v.
pentru a trei repetire cu 3 1/2 cr. v.

Diet'a transilvana.

Siedinti'a XXXVIII.

în ziua Mercuri 18/30 Septembrie *) 1863.

(Continuare si capetu.)

C. Schmidt. Cine cunoște principiile lui politice de la diplom'a din 20 Octobru 1860. încôce, lu va crede, ca inim'a lui e plina de bucuria de cele ce se petrecu inaintea noastră. (Bravo! in centru). A două ora de sute de ani are diet'a transilvana de a înregistră acte mari de statu. Antai'a data fu la anul 1722, cându staturile transsilvane înregistrara în legile tieri' sanctiunea pragmatica, bas'a unitatii imperiului austriacu. Cătu de diferite erau împregiurările de atunci de cele de acum! Cu toate acestea diet'a de atunci dele din mâna celu mai mare dreptu alu seu, dreptulu de a-si alege Principele, fiindu Transsilvani'a nainte de aceea principatu electivu. Avu'au insa cauza Transsilvanii de a le paré reu pentru acésta fapta? Densulu crede ca nu; căci diet'a din 1744. obleaga inca si pre venitorimea la multiamita cătra august'a casa imperatésca. — Unitatea imperiului, basata pe temelulu celu legalu alu sanctiunei pragmatice, a fostu isvorulu fericirei si alu bunei stări a popóreloru de sub sceptrulu Austriei; dincontra dualismulu totdeun'a i-a fostu spre stricare, pânăcându la 1848. tendintiele dualistice ajungendu-si culmea, adusera preste imperiu nefericitulu resbelu civilu. Glorioseloru arme ale óstei imperatésca, carea e unitatea imperiului încorporata, le succese a stinge foculu celu infricosialu si a restitui pacea si ordinea. Cu acésta domolare totdeodata trebui a se introduce o centralizare mai stricta a potestatii, pânăcându in fine Maiestatea Sea nu află de bine a mai prolongi periodulu acestui centralismu, ci prin diplom'a din 20. Octobru 1860. proclamă de nou principiulu constitutiunalu. La 26 Februaru 1860. urmă apoi si patent'a imperatésca, despre care ambe actele Universitateri sasésca si-a declarat bucuria prin representatiunea sea din 29 Martiu 1861. adangendu, ca dens'a dorește realizarea acestoru legi si pentru patri'a noastră cu atât'a mai vertosu, căci continuitatea de dreptu i se pară ca nu garantéza drepturile totóroru. Totu atunci si-a manifestatu Universitatea sasésca dorint'a de diet'a provinciala. Acumu a sositu tempulu celu doritu, si densulu crede, ca diet'a cu atât'a mai putinu va întârdi a'nregistră numitele acte de statu in legile tieri', căci acelea nu pretindu de-la tiéra nici o jertfa, precum fu d. e. la 1722.; — ci inca dau tieri' drepturi nóue neavute până acumu. — Representantii tieri', atâtu cei de fatia, câtu si cei absentu — absentu insa fără vin'a regimului — nu suntu alesu de cutare corporatiune séu casta privilegiata, ci de popóru, care dăra are totu dreptulu de a acceptă, cá sa fia reprezentate, aperate si partinite drepturile si interesele lui. Acést'a insa se póte face numai in senatulu imperialu, unde sa tractéza despre afacerile comune ale imperiului: contributiuni, militia, drumuri, negociu, comerciu si, cá despre o urmare a acestor'a, despre bunastarea poporului. Nimenea din dieta, crede, ca nu va voi a se face responsabilu inaintea comiténtiloru sei, ca aru fi întârdiatu si numai cu o septemána tramiterea deputatiloru transsilvani la Senatulu imperialu. Dintr'alte despre acést'a in principiu nici ca mai e vorb'a, căci diet'a s'a declarat gat'a la acestu pasu; totu ce resta, e numai facerea unei forme. Comitétulu prin proiectulu seu **) a cercatu a implini si acésta forma, luându-si de modelu representatiunea dietei din 1744. Densulu aprobéza elaboratulu comitetului in totu cuprinsulu lui si dorește, cá diet'a din 1863 sa-lu intempine cu același

entusiasmu, ce-lu manifestara la casuri asemenea dietele din 1722. si 1744. (Bravo! mai cu séma in centru.)

Puscariu deosebesce in viet'a publica a Transsilvaniei două momente: unulu cându tier'a nesuia dupa independintia, altulu cându cercă alipire câtu mai stricta de cas'a domitóre austriaca. La casulu d'antaiu Transsilvani'a totdeun'a a fostu debila si nefericita, la celu din urma tare si fericita. Unu asemenea casu este celu de fatia, care garantéza cele mai frumóse drepturi atâtu patriei, câtu si fiiloru eii, si adica, nu numai cestui'a ori celui'a, ci totóroru celoru ziditi dupa tipulu si asemenarea lui Domnedieu. In fine déca C. Schmidt se provóca la actele Universitateri sasesci, si Români se potu provóca la toate actele lor publice incependu din 1848 până n' d'ua de astadi, pentru de a documentá alipire credintiosa de integritatea imperiului. (Bravo! mai cu séma in stâng'a.) Deci priimesce si densulu elaboratulu comisiunei si provóca pre membrii dietei a-si manifestá entusiasmulu. (Bravo!)

Piecker saluta si elu cele două acte de statu, care nu numai ne garantéza autonomi'a tieri', ci ne dau si participare la afacerile imperiului. Ele suntu nisce arbori pretiosi saditi la pótele Carpatiloru; sa-i grijimu cu tota scumpatatea! (Bravo! in centru.)

Branu de Lemény repetesce la ocaziunea acést'a ce a d'isu altu préstimatu oratoru (Eppulu Siagun'a) cu ocaziunea inarticulárei natiunei române: ca adeca sala acést'a dietala i se pare prea mica fatia cu lucrurile, ce se pertractéza intr'ens'a. Căci acum nu mai e vorb'a de 1 millionu si mai bine de Români transsilvani, ci de 30 si atâtea milioane de Austriaci, ca cari suntemu chiamati a conlucrá la afacerile cele mari ale imperiului in senatulu imperialu. De s'aru fi obiectatu ce-va in contr'a inarticulárei acestoru diplome, densulu aru fi cercatu acele obiectiuni ale combato cu tota seriozitatea. Demnitatea imperiului cere imperativu presinti'a Transsilvaniloru in senatulu imperialu, cá Austria sa fia fericita in launtru si respectata inafara. (Bravo!) Deaca C. Schmidt s'a provocatu la actele universitateri sasesci si Puscariu la petitiunile Româniloru dela a. 1848 încôce, densulu are de a mai adauge numai provocarea la pertractările conferintiloru de-la Belgradu (Alb'a—Iuli'a) si la ale conferintiei nationale din 15 Aprile a. c. (Bravo! in centru.)

Conte Siolutiu. O casa numai atunci e fericita, cându toti fiii ei traiescu in armonia si concordia. Totu asiá si o tiéra. Tranni'a potemu dice, ca a fostu fericita numai de cându a venit sub Austria, cându deodata au inceputu a se desvoltá toate poterile tieri'. Tóte natiunile Tranniei au fostu fericite, numai Români erau eschisi dela acésta fericire. Insa toc'm'a cându a fostu lips'a mai mare, atunci ne trami-se Ddieu pre Maiestatea Sea Imperatulu, care cu parintésca ingrigire va sa fericésca si natiunea noastră prin aducerea altoru legi nóue de statu. Aceste legi suntu diplom'a si patent'a, in alu caroru spiritu afla densulu cea mai mare n' tleleptiune a Domnitorului: asigurarea din afara, liniscea patriei, îndreptatirea egala a tuturoru. Mare fericire crede densulu pentru natiunea sea, déca si dens'a va fi reprezentata in consiliulu imperialu, unde se tractéza de cele mai flagrante cestiuni ale monarchiei. Lipsa de a consultá impreuna asupra aceloru afaceri au tóte natiunile, dar mai cu séma cea româna; onórea de a participá la senatulu imperialu, e a tuturoru, dar cu deosebire a noastră, (Bravo!) cari in privint'a credintiei cátra Domnitoriu si patria nu concedemu dreptulu de antaietate nici unui altu poporu. Deci dorește inarticulárea diplomeloru câtu mai eurendu (Bravo!).

Zimmermann. Legile fundamentale de statu dau imperiului, ce este a imperiului, si tieri' ce este a tieri'. In'ele aflamu cea

*) Din eróre in nr. trecutu se pusese Joi in 19 Sept. (1 Oct.) Red.)

**) Adusu de noi in nr. premergatoriu.

Red.)

mai buna garantă și pentru stabilitatea vieții noastre constituționale; dreptu argumentu se provăca numai la acea impregiurare; ea de-si după legile țării în totii anii trebuia să se țină dieta, aceea adeseori se ținea numai cu intrerumperi de diecimi de ani. Radacin'a reului era aceea, ca nu există unu locu, o ocaziune de a interpela pre Cancelari'a aulica transsilvana. (Bravo!). Acés'a acum va neta după ce s'a creatu senatul imperialu; de aceea recomanda și densulu primirea și narticularea ambelor diplome.

Presedintele enuncia, ca de si nu s'a vediu opositiune, totusi pentru observarea formei se simte ndatoratu a provoca pre membrii dietei, ca sa-si manifesteze consentimentulu prin sculare; apoi citindu inceputulu și finitul proiectulu de lege respectivu în limb'a magiara și voidu a o dá spre cetire și n celelalte limbi: se audu voci numeroase, ca e destulu cu testulu magiaru. Spre a manifestá aprobarea proiectulu, totii membri se radica și saluta proiectulu cu: Hoch! si: Sa traiesca! În fine Rannicher, pentru de a observá și tradițiunea istorica de-la 1744, propune a se adauge, ca proiectulu s'a primitu cu unanimitate.

Cu acesteá sedinti'a se ncheia la 1³/₄ óre după ameadu.

Sedinti'a XXXIX.
ținuta Joi în 19 Septembrie (1 Octobru)
1863.

Dupa cetirea și verificarea protocolulu Presedintele da spre cetire p. n. rescriptu din 27 Septembrie a. c., prin care se ntaresce articolulu de lege privitoriu la inarticularea națiunii române și a confessiunilor ei în toate trele limbile. Rescriptulu și proiectulu de lege în limb'a româna suna asiá:

Noi Franciscu Iosifu Antaiulu,
din grati'a lui Domnedieu Imperatoriulu
Austriei;

Regele Apostolicu alu Ungariei, Boemiei, Galitiei, și Lodome-
rii; Regele Lombardiei, Venetiei și Iliriei; Archiducele Au-
striei; Marele Principe alu Transilvaniei și Comitele Se-
culorului s. c. l. — s. c. l.

**Damu de scire și priceputu reprezentantiloru
iubitulu Nostru Mare-Principatu Transilvania
pre I-ma Iuliu a. c. la Sabiu conchiamati:**

Articolulu de lege privitoriu la efeptuirea egalei indrepta-
tiri a națiunii române și a religiunilor ei, care Ni-lu ati sub-
sternutu iubitoru credinciosi prin impoteritu Nostru Co-
misariu r. de dieta pre langa reprezentatiunea Vostra din 7
Septembrie a. c., ce se atinge de principiile intr'acel'a pronun-
ciate lu incuviintiamu, și numai în privinti'a formularei lui
amu aflatu de debuintia a face unele stramutari.

Cu atata mai tare Ve provocamu dara: ca substernu
sanctiunei Nostre preinalte aci alaturatulu articulu de lege
în modulu indatinatu pre langa observarea §-lui 23 alu regula-
mentulu prov. de dieta catu se pote mai curendu, cu catu
stramutari de Noi facute nu atingu esenti'a lucrulu, ci es-
chidu numai unele interpretari, cu cari nici Voi nu consentiti.

Prelanga care Ve remanemu cu bunavointi'a și grati'a
Nostra cesaro-regesca și mareprincipesca nestrmutaveru a-
plecati.

Datu în Ischl, în 17 Septembrie anulu un'a mia optu
sute si sedieci și trei, alu imperatrei Nostre alu cincispre-
diecelea.

Franciscu Iosifu m. p.
Franciscu Comite de Nadasdy m. p.
In urm'a mandatulu preinnaltu alu Maiestatei Sele c. r.
apostolice:

Nicolae Comite de Teleky m. p.
Articulu de lege
privitoriu la efeptuirea egalei indrepta-
tiri a națiunii române și a confessiuni-
loru ei.

§ 1. Națiunea româna, religiunea greco-catolica ca atare
și religiunea greco-orientale se recunosc prin lege intru in-
tielesulu constitutiunei Transilvane în tocm'a ca și celelalte
trei națiuni și patru confessiuni recunoscute ale Transilvaniei.

§ 2. Biserica greco-catolica ca atare, și biserica gre-
co-orientale au totu acea pusatiune de dreptu de sine sta-
tatoria în marele Principatu alu Transilvaniei, și totu acea
libertate de a se organiza în afacerile lor interne, care le
ocupa celelalte beserici ale țării, recunoscute prin lege și
recepte după dreptulu de statu, adeca: beserica romano-ca-
tolica, beserica dereliigiunea evangelico-elvetica, biserica
de religiunea evangelico-augsburgica și beserica unitaria, pre

bas'a legiloru țării, care garantéza pe deplinu libertatea
religiunii și a consciintei.

Pre langa rezervarea dreptulu de suprainspectiune alu
coronei, determinatu prin legile Marelui Principatu alu Trans-
silvaniei, ce-i compete de-a-lu esercea în intielesulu consti-
tutiunei, suntu asiá dara toate aceste beserici indreptatite de
a-si regula, administrá și conduce toate afacerile lor ecle-
siastice intru intielesulu asiediamintelor loru canonice și be-
sericesci, precumu și afacerile lor scolastice, fundatiunile,
fondurile și instiutele lor, independente de ori și care in-
fluintia a vreunei alte beserici.

§ 3. Națiunile recunoscute prin lege și adeca: națiunea
Magiariloru, Seculiloru, Sasiloru și a Românilor fatia un'a cu
alt'a suntu pe deplinu egalu indreptatite, și ca atari se folo-
sescu în sensulu constitutiunei Transilvane de asemenea drep-
turi politice. Liberulu exercitiu religiunariu, precumu și e-
galitatea de dreptu cetatienu și politicu a totoror locuitori-
loru țării nu suferé prin acés'a nici un'a restringere.

§ 4. Numirile diferite ale partiloru țării nu intemeieza
și nu dau pe seam'a natiunalitatiloru singuraticé nici unu feliu
de drepturi politice.

§ 5. În marc'a Marelui Principatu alu Transilvaniei
se vá suscepe o emblema propria pentru națiunea româna.

§ 6. Toate legile țării, care stau în contradicere cu de-
terminatiunile legii acesteia, suntu desfiintiate și fara potere
de lege.

§ 7. Poterea obligatoria a legii acesteia intra în ac-
tivate fara amanare.

Cu originalulu intocmai sunatoriu.
Datu de r. Cancelaria aulica transsilvana.

Vienn'a în 28. Septembrie 1863.

Comite Franciscu de Nadasdy.

Comite Nicolae de Teleky.

Modificari facute în proiectulu de lege atingu numai
trei puncte: 1) în locu de „statu“ se dice aici „marele-
principatu alu Transilvaniei,“ (§ 2); canonele bi-
sericesci se punu la loculu lor, (§ 2) în §-ulu 6 se lasa
afara cuvintele: privilegii, patente, rescripte, etc. și se dice
simplu: legile țării.

Br. de Siagun'a priimesce testulu emendatu de
regimu; Contele Siolutiu, fiindu tocm'a densulu
proiectatoriulu modificariiloru la §-ulu 6 alu articolulu de le-
ge, revoca propunerea sea de atunci, și incredintiatu în ne-
spus'a bunatate și dreptate a Monarchului priimesce articolulu
de lege modificatu.

Negruti'u recunosce, ca emendarea facuta de re-
gimu e dreapta, ear modificarea la §-ulu 6 o priimesce nu
ca Metr. Siolutiu revocandu-o, ci pentru ca se intielege
de sine.

Zimmermann chiama atentiunea casei la regulamentul
de afaceri, care si propositiunile regesci le privesce ca si alte
propositiuni si cere a se tracta asemenea, adeca: a se tipari,
a se impartii membriloru dietali spre studiare si apoi a decurge
desbaterea asupra lor. Acés'a e cu atata mai de lipsa,
caci modificari facute, care trebuie sa fie cunoscute din
firu în perú, în urm'a unei singure cetiri, nu pot fi intielese
de ajunsu.

Hannia. Deaca atunci candu diet'a s'a ocupatu anu-
me cu propositiunea antai'a regeasca, inimile nostre s'au
umplutu de bucuria, astadi trebuie sa fimu petrunsi și mai
multu de bucuria și multiamita pana la sufletu. Densulu
crede, ca după ce punctele modificate sunt cunoscute de a-
junsu, diet'a n'are de a face alt'a de catu strigandu Maiesta-
tati Sele Imperatulu din sufletu: sa traiesca! sa priimeasca
articulu de lege cu acele schimbari neînsemnate. (Hoch!
si: sa traiesca Maiestatea Sea!)

Br. de Reichensstein. Sa se observe formalita-
tea prescisa de regulamentu, insa obiectulu sa se declare
de urgente și sa se tracteze astfelu.

Bohlog'a aruncandu o privire asupra punctelor mo-
dificate ajunge la rezultatulu acel'a, la care ajunsese si Han-
ni'a, ca adeca, nu e de lipsa comisiunea, ci se pote priimi
numai de catu proiectulu de lege modificatu.

Obert, pe bas'a §-lui 53 din regulamentul de afaceri
sturuiesce pentru compunerea unei comisiuni, carea sa pre-
consulte obiectulu cestiunatu si în 3 zile sa predea casei
elaboratulu seu.

Puscariu. Diet'a sa priimeasca articolulu de lege în
principiu, ear pentru observarea formalitati sa se predea
obiectulu comitetulu primitivu, care în terminu de 24 óre
sa raporteze dietei asupra lui.

Zimmermann în contr'a delaturărei preconsultatiunii; căci cine va să voteze asupra unui obiectu, trebuie să-l cunoască pe deplin (Bravo!).

Wittstock pe bas'a §§-loru 48. și 53. din regulamentul de afaceri, că Obert și Zimmermann, că să nu dăm anșa celoru din afara, cari și fără de aceea caută cu ochi asiă suspicioși la acosta dieta, de a ne dice, că venim după espressionea unui membru dietal (Zimmermann) — la dieta cu instrucțiunile în buzonariu. Déca terminulu de 3 zile e prealungu, atunci să se fipseze două zile séu și numai un'a.

Bar. de Reichenstein se apera în contr'a aparițiunei, că densulu ar' voi a pricipită lucrulu.

Los. Schneider că Obert și Zimmermann, cu atât'a mai overtosu, că ordinea dilei nu s'a comunicatu la deschiderea siedintiei.

Br. de Siagun'a se bucura, că obiectulu acest'a doritu de secol e realizatu acumu, și bucuri'a lui creșce, vediendu cu căta vivacitate și bunavointia participa membrii dietei la acestu obiectu. Bucuri'a acést'a însă nu-lu impedează de a nu starui și densulu pe lângă pastrarea formeloru din regulamentu. În lini'a (prima e de acordu cu Br. de Reichenstein; în lini'a a două cu Zimmermann, de-si nu vede nici unu periculu déca obiectulu acest'a s'aru luá la pertractare după motiunea lui Reichenstein. La un'a însă să căutăm cu totu deadinsulu, și acést'a nu e vre o propunere „pro domo sua“ ci numai onórea dietei, carea prelinde a se aduce obiectulu acest'a cătu mai curendu la capetu. (Bravo!) (Numerósele voci, ce pretindu incheierea desbaterei nu se considera, ci se da cuventu lui)

C. Schmid, care, că să nu se strice bucuri'a Româniloru, cari ascépta acésta di de sute de ani, pretinde a se decide lucrulu indată; (Bravo! so ist es!) de aceea partinesce propunerea lui Puscariu.

Boiog' a staruiesce prelânga parerea sea de mai înainte și primirea numai decátu a articolului de lege modificatu căci fiindu obiectulu desbatutu de a ajunsu, deciderea lui nu se poté socoti de pricipitare.

M. Binder se bucura împreună cu toti membrii dietei de acestu rescriptu și dorește a vedé cătu mai curendu natiunea româna și confesiunile ei inarticulate după legile țierei; dar nu vede nici unu periculu déca se va observá regulamentul de afaceri. E ce-va neaudit, că să se fia primitu, pertractatu și resolyitu vreunu rescriptu regescu cu atât'a precipitatiune că celu de fatia. Priimesce propunerea lui Puscariu, ca comisiunea primitiva să preconsulte obiectulu, însă nu în 24. óre, ci în 3 zile.

Branu de Lemény. Modificatiunile facute de regima suntú numai stilistice și neesentiale, și asiá articolulu de lege să se priiméscă cumu a venitu de susu.

Obert pentru propunerea sea, carea nu tinde la amânarea obiectului, ba nici chiaru la stricarea impresiunei cei placute a aceluia. Nepriimindu-se însă propunerea lui, atunci pentru propunerea contraria pretinde observarea regulamentului, după care la aducerea unui astfelu de concludu se ceru $\frac{2}{3}$ din voturile membrilor dietali.

Lassell sprijinesce propunerea lui Obert.

Puscariu. După §. 53. alu regulamentului de afaceri desbaterea poté fi numai asupra cestiunei de urgentia, — ceea ce o recunóscemu cu totii. Priimesce terminulu de 3 zile, decátu care mai scurtu nu se poté.

Conte Siulutiú esplica, că densulu a revocatu numai amendementulu seu la §-ulu 5; dintr'alte se 'nvoiesce, că comisiunei respective să i se lase terminu de 3 zile.

Presiedintele da spre cetire p. n. rescriptu imperatescu din 27 Septembrie a. c. privitoriu la alegerea deputatiloru transsilvani pentru Senatulu imperialu. Rescriptulu în testulu romanescu suna asiá:

Franciscu Iosifu Antainlu,

din grati'a lui Domnedieu Imperatorulu Austriei;

Regele Apostolicu alu Ungariei, Boemiei, Galitiei și Lodomeriei; Regele Lombardiei, Venetiei și Illiriei; Archiducele Austriei; Marele Principe alu Transsilvaniei și Comitele Secailoru, s. c. l. — s. c. l.

Damú de scire și priceputu reprezentantiloru iubitulu Nostru Mare-Principatu Transsilvani'a,

pre 1-ma Iuliu a. c. la Sabiu conchiamati:

Defigerea modulu, în care să se faca alegerea deputatiloru Transsilvaniei la senatulu imperialu, amu rezervat-o prin biletulu Nostru de mâna imp. din 26 Februaru 1861

regulărei constituționale pre calea legislațiunei țierei, și tramiterea acestoru deputati la senatulu imperialu, amu dechiarat-o prin rescriptulu Nostru r. din 15 Iuniu a. c. pentru deschiderea dietei emisu de un'a din acele afaceri însemnate, despre care vomu mandá să i-se propuna dietei proiectele de legi atingătoare.

Fiind-că însă regularea definitivă a acestei afaceri pre calea legislațiunei țierei, cumu e de prevediutu, vâ avé debuintia de tempu mai îndelungatu și pertractări mai aduncu taiatóre; și după ce în adres'a Vóstra préumilita din 21 Augustu a. c. câtra Noi îndreptata ati dechiaratu iubitiloru Credinciosi, că sunteți ga'a a luá parte la pertractările senatulu imperialu în privinti'a acelorú obiecte ale legislațiunei, care în întielesulu articuleloru I și II ai diplomei Nóstre din 20 Octobré 1860 și a determinatiuniloru respective a legii fundamentali din 26 Februaru 1861 despre representatiunea imperiului, privescu la drepturile, datoritiile și interesele comune ale toturoruregatelorú și țierilorú Nóstre; după ce în fine ati întreprinsu a trece aceste documinte în legile țierei cu testu autenticu în tóte trele limbile țierei, și veti fi și executatu acést'a, cumu speramu, pâna la sosirea acestui mesagiú alu Nostru: Ve provocámú prin acést'a iubitiloru Credinciosi, că și pâna atunci, pâna cându vâ fi defiptu definitivu cu confăptuirea Vóstra pre calea constituționala modulu, în care să se faca alegerea deputatiloru Transsilvaniei la senatulu imperialu, să ve pastrati cuvințiosu influinti'a, care vi se compete în întielesulu legii fundamentali din 26 Februaru 1861 la senatulu imperialu acumu adunatu în pertractarea acelorú afaceri, care vomu să fia tractate și decise în întielesulu articuleloru I și II a diplomei din 20 Octobré 1860 numai cu convoirea senatulu imperialu.

Asceptámú dar' cu atât'a mai tare, că veti corespunde iubitiloru Credinciosi, că reprezentanti iubitulu Nostru Mare-Principatu Transsilvani'a la dieta adunati cătu se poté mai curendu acestei provocari, cu cătu astfelu de afaceri comune presté putienú debuie să se ia la pertractare și decide, și interesele cele mai momentóse ale iubitulu Nostru Mare-Principatu Transsilvani'a, anume în privinti'a satoriei budgetului, și ducerei drumulu de feru prin Transsilvani'a, pretindu cu urgentia, că deputatii Transsilvaniei să fia de fatia în senatulu imperiale.

Ve recomandámú tot-odata iubitiloru Credinciosi și ve provocámú: să alegeți cei 26 de membrii ai dietei, cari suntú a se tramite din Transsilvani'a la senatulu imperiale în întielesulu §-ulu 6 alu legii fundamentali despre representatiunea imperiului, acum-odata asiá: că d'ntre cele 8 despartiaminte în cari se imparte diet'a după § 27 alu regulamentulu provisoriu de trebú spre a usurá pertractarea afaceriloru, despartiamentulu I și alu II să alege câte 4, ér' alu III, IV, V, VI, VII și VIII-lea câte 3 membrii din intrég'a dieta prin majoritatea absoluta de voturi.

Cândú inse în vreunu despartiamentu de aceste séu mai multe nu ar fi de fatia atâtú membrii, căti suntú de lipsa în întielesulu §-lu 33 alu regulamentulu prov. de trebú de a poté face concludu, ori cândú unu despartiamentu séu altulu din care-vá causá n'ar voi, ori n'ar poté întreprinde alegerile aceste, atunci membrii, cari erá sa-i alege altcumu unu astfelu de despartiamentu pentru cas'a deputatiloru senatulu imperiale, îi vâ alege diet'a singura dintre toti membrii dietei, prin majoritatea absoluta de voturile acelorú membrii ai dietei, cari iau parte la aceste alegeri.

Suntemú incredintiati de altmintrea, că comitetele compuse în întielesulu §-ulu 28 a regulamentulu provis. de trebú și acele ce se voru mai compune, voru lucrá mai încólo la proiectele de legi, care vi s'au tramisu și vi se voru mai tramite iubitiloru Credinciosi și pre tempulu, cătu voru fi luandu parte la pertractările senatulu imperiale membrii dietei, pre cari ii-veti tramite în cas'a deputatiloru senatulu imperiale, pentru că adunându-se diet'a cara indată după incheierea siedintiloru senatulu imperiale să fia în stare a începe și continuá cu succesu activitatea sea constituționala spre deslegarea celorú multe afaceri momentóse, cari au ramasú încă nedeslegate.

Pre lenga care ve remánemu cu bunavointi'a și grati'a Nóstra cesaro regéscă și mareprincescá nestramutaveru aplecati.

Datu în Ischl, în 27 Septembé, anulú un'a miia optu sute siésedeci și trei, alu imperatierei Nóstre alu cincispre-diecelea.

Franciscu Iosifu Antainlu m. p.

Franciscu Comite de Nádasy m. p.

În urm'a mandatulu préinaltu alu Maiestatei Sele c. r.

apostolice:

Nicolae Comite de Teleky m. p.

Diet'a saluta rescriptulu cu acclamatuni de bucuria.

M. Binder propune, a se dechiará obiectulu de urgenta a se alege din siedinti'a de astadi 12 membrii, cari in resimpu de 6 zile sa elaboreze unu proiectu, care tiparindu-se apoi si impartasindu-se intre membrii dietei in terminu de 24 ore, sa se ia la desbatere. Propunerea e spriginita.

Obert propune amanarea obiectului pâna pe diu'a urmatore.

L. Assel aduce altu proiectu totu in sensulu lui Obert.

M. Binder. Deaca e prea multu 6 zile, sa se puna 4.

Vaid'a. Sa se amane intrebarea Senatului imperialu, pana cându se voru terminá obiectele din launtru ale tieiei.

Rannicher cá Binder, dar terminu numai de 3 zile.

Zimmermann sprijinesce pe Vaid'a in punctulu acel'a, unde dice, ca sa nu ne precipitamu, ci desbatendu obiectulu cu maturitatea cuvenita sa cercamu a castigá si precei ce nu suntu de fatia. Dintr'alte se nvoiesce cu terminulu de 3 zile propusu de Rannicher (Rannicher Bravo!), cá cu atátu mai multe zile sa remane pentru consultare. (Rannicher e surprinsu, ilaritate in tota cas'a.)

Venindu la votare, 1) amendementulu lui Obert cade, 2) amendementulu lui Binder se priimesce mai cu unanimitate. 3) Rannicher renuncia in favorea lui Binder. (Bravo!)

Apoi facendu-se alegerea comitetului de 12 membri, un'a se preda spre exploatare unei comisiuni. In fine se citesce reprezentatiunea cátra Majestatea Sea privitoare la inarticularea diplomeloru, precum si comitiv'a cátra Esc. Sea Comissarulu regescu o propunere a lui Schaeff pentru amanarea obiectului nu se considera.

Cu acestea siedinti'a se ncheia.

Siedinti'a XL,

tinuta Sambata in 21 Septem. (3 Oct.) 1863.

Dupa cetirea si verificarea protocolului Alduleanu cá referinte alu Comisiunii statorite in siedinti'a trecuta referéza despre rezultatulu scrutiniului, care e urmatoriulu: Episcopulu Fogarasy a priimitu 77 voturi, Zimmermann 69, Eppulu Barone de Siagun'a 65, Conf. Schmidt 60, Metrop. Conte Siulutiu 57, Ladislau Poppu 55, Rannicher 54, Lászlóffy 48, M. Binder 46, Br. Reichenstein 46, — toti acesti'a dara maiortate absoluta de voturi; pentru doi membrii ce mai lipseau, neavendu cei alesi maiortate absoluta, se face alegere noua, din carea ese Alduleanu cu 60, Mog'a cu 50 de voturi.

Presiedintele da spre cetire trei proiecte de lege pentru modificarea unoru §§-i din patent'a urbariala din 21 Iuniu 1854 subscrisa de Dr. Ratiu si consotii. Tóte se voru tipari se voru impartii intre membrii dietei si la tempulu seu se voru aduce prin Presiedintele la ordinea zilei. Mai multe comune sasesci si anume Idiciulu de susu si de josu din comitatulu Turdei, precumu si Teac'a si Uil'a din comitatulu Clujului ceru a fi scóse de sub juridictiunea comitatensa, si subordonate universitatei sasesci. Cu aceste siedinti'a se incheia la 11 ore inainte de amead.

Sabiu 24 Sept. (Prospectu politicu.) Dupa parerea nóstra, trecendu coniecturile cele multe despre tienerea Franciei Anglei, Austriei si Russiei in cestiunea Poloniloru, avemu astadi de insemnatu scirea, ce o aduse ieri o depesia a Hermanstád. Ztg. etc. despre priimirea deputatileru messicani din partea Archiducelui Maximilianu. Responsulu, ce l'a datu Archiducele deputatileru, nu e negativu, dupa cumu s'aru fi asteptatu in urm'a mai multoru voci diuaristice, dar e totusi conditiunatu, pentruca oferitulu tronu numai atunci l'aru primi, cându aru fi alesu de poporulu messicanu intregu.

Mai de insemnatate suntu costionile interne a le Austriei, cumu e aceea a doritei transactiuni fatia cu Ungari'a. Se vede, ca guvernulu Ungariei vrea sa pregatésca mai antáiu complanarea si dupa aceea sa conchiame o dieta, de carea sa fia sigura, ca va pune coróna complanariloru.

Ce ne atinge pre noi mai de aprópe, e tramiterea la senatulu imperialu, care preste asceptarea nóstra s'au apropiatu de realizare. Diuarele de Vienn'a in comentarele lorú asupr'a acestei cestiuni apróba si se bucura de acésta tramitere; nu potu insa ascunde unu feliu de despretiu asupr'a

deputatileru transsilvani. „Presse“ d. e. o spune pe fatia, unde e vorb'a de desbaterea bugeteloru, ca a asteptá sosirea Tranneniloru aru fi numai o formalitate „pentru ca ori cátu de multu aru taxá capacitátile tranne, totusi mai nu se va poté presupune, ca deputatii noi intrati in senatu se voru poté in graba reculege, nefiindu de fatia la consultările premergátore siedintieloru plenarie, cá sa póta luá o pusetiune sigura fatia cu ceilalti membrii ai senatului. Mai multu decâtu sa se alipésca de cei cari posedu dejá incredere in senatu si sa le urméze, crede „Presse“ ca Trannenii nu voru poté. Temerea ca dupa alogerea la Senatu imperialu diet'a se va dissolve e neintemeiata, pentruca comitetele voru remané pâna cându se voru întórce cei tramisi, cându apoi se voru continuá lucrările dietei pâna in fine. Incheiamu, de am si avea inca multe de disu, cu semnificativulu: Videant patres!

Varietati si noutati de di.

Diu'a onomastica a Maies. Sele se serba dumineca 22 Septembre cu parada mare militara.

(Daru imperatescu.) Majestatea Sea Imperatulu a daruitu Vestemeniloru nefericiti prin focu 1500 fl.

(Jurnalunu.) In Clusiu ese din 1 Oct. a cunu jurnalulu nou „Erdélyi Posta“ de 4 ori pe septemána.

(Focu.) Totu dumineca in 22 Sept. arse in Sabiu maieristea lui Hertel, cetatienu de aici.

Reportulu despre siedinti'a lunaria a Comitetului Asociatiunei trebuie sa-lu amanamu pe nrulu venitoriu.

Nr. 46. Publicare de Concurstu.

Stati'a Invetiatoreasca a scolei normale gr-orientale din Opidulu Fagarasiu, devenindu vacanta: pentru ocuparea ei, se deschide Concurstu pâna la 1-a Octombre a. c. Doritorii de a ocupá acestu postu, cu care e impreunata o leafa anualá de 200 fl. v. a., cortelu liberu, dóua delnitie de semenatu legumi, 6 stángeni lemne, si a 5-a parte din picusiorile ce vinu la Biserica, — suntu postiti a-si asterne Petitiunile Sele, pâna la susu aratatulu terminu. — la suptu scrisulu Inspectoratu, provediute:

1. Cu Atestatu, ca au absolvatu Gimnasiulu Inferioru, cumu si cursulu Pedagogico-Teologicu;

2. Atestatu ca au avutu o portare politica morala, cumu si despre cunoscerea de plinu a cântariloru si a Tipicului Bisericescu; postindu-se a instruí pe Elevi si a tineá stráo'a direapta in Duminecile si Serbatorile de preste anu.

Efori'a scolara greco-orientale

Fagarasiu 15 Septembre 1863. prin

Petru Popescu,

Protopopu si Inspectoru tractualu.

Pretiturile de piatia

din Sabiu, Vineri in 24 Sept. 6 Oct. 1863.

	fl.	xr.
Gráulu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	47
„ de midilocu „	3	20
„ de códa „	2	93
Secar'a galét'a nemtiésca (Metzen) *)	1	93
„ de midilocu „	1	87
„ „ códa „	1	80
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen)*)	1	40
„ „ midilocu „	1	33
„ „ códa „	1	27
Cucuruzulu galét'a nemtiésca (Metzen) *)	2	

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.

Burs'a din Vien'a in 24 Sept. (6 Octobru.) 1863.

Metalicele 5%	75. 25	Actiile de creditu	186. 60
Impromutulu nat. 5%	81. 80.	Argintulu	111. 70
Actie de banca	791.	Galbinulu	5. 34 1/2